

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2009 M. VASARIO 25 D.  
NUTARIMU NR. 144 SUDARYTOS VERSLO APLINKOS GERINIMO  
KOMISIJOS (SAULĖTEKIO KOMISIJOS) POSĖDŽIO  
PROTOKOLAS NR. 8**

2009-05-18

**PIRMININKAVO:** Rimantas Žylius, ūkio viceministras;

**DALYVAVO:**

Komisijos nariai:

Ramūnas Kalvaitis, aplinkos viceministras;

Rūta Vainienė, Lietuvos laisvosios rinkos instituto prezidentė;

Rūta Skyrienė, Asociacijos „Investors‘ Forum“ vykdomoji direktorė;

Aldas Kikutis, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos generalinis direktorius;

Gintas Umbrasas, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos narys, UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“ direktorius;

Valdas Sutkus, Tarptautinių prekybos rūmų ICC Lietuva prezidentas;

Sigitas Besagirskas, Lietuvos pramoninkų konfederacijos Ekonomikos ir finansų departamento direktorius;

Gintas Umbrasas, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos narys, UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“ direktorius.

Ingrida Šimonytė, Finansų ministerijos sekretorė;

Audronė Railaitė, Ūkio ministerijos Įmonių teisės ir privatizavimo departamento direktorė;

Genovaitė Geleževičienė, Ūkio ministerijos Ūkio strategijos departamento Analizės ir prognozių skyriaus vedėja;

Virginija Dirsienė, Ūkio ministerijos Smulkiojo ir vidutinio verslo Aplinkos analizės ir projektų skyriaus vyr. specialistė;

Gintautas Bartkus, Profesinės bendrijos Jurevičius, Balčiūnas & Bartkus seniūnas, advokatas;

Monika Beniulytė, Ūkio ministerijos Įmonių teisės ir privatizavimo departamento Geresnio reglamentavimo skyriaus vedėja.

Marius Juonys, Advokatų kontoros „Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai LAWIN“ asocijuotas partneris;

Svajonė Alunderienė, Įmonių bankroto valdymo departamento direktoriaus pavaduotoja;

Rimvydas Velička, Nacionalinės verslo administratorių asociacijos prezidentas.

**DARBOTVARKĖ:****1. Įmonių teisinės aplinkos tobulinimo darbo grupės pasiūlymai:**

- 1.1. Dėl pelno dalies, skiriamos tantjemoms ir kitoms išmokoms mokėti;
- 1.2. Dėl UAB nustatyto minimalaus įstatinio kapitalo dydžio.

**2. Konkurencinės teisės ir reguliavimo tobulinimo darbo grupės pasiūlymai:**

- 2.1. Koncentracijų kontrolės sistemos racionalizavimas – pajamų slenksčių padidinimas;
- 2.2. Koncentracijų kontrolės racionalizavimas – kontrolės prezumpcijų pakeitimas.

**3. Valstybės įstaigų veiksmų neigiamo poveikio verslo subjektų piniginiams srautams (likvidumui) mažinimo darbo grupės pasiūlymai:**

- 3.1. Supaprastinti reklamos, reprezentacinių ir kuro sąnaudų pripažinimo leidžiamaisiais atskaitymais dokumentavimą;
- 3.2. Atleisti nuo delspinigių mokėjimo mokesčių mokėtoją, kuriam už pateiktas prekes ar atliktas paslaugas skolingos iš valstybės ir /ar savivaldybių biudžetų finansuojamos įstaigos.

Prieš pardedant svarstyti darbotvarkės klausimus, posėdžio pirmininkas R. Žylius pasiūlė išklausti Įmonių bankroto valdymo departamento direktoriaus pavaduotoją J. Alunderienę ir Nacionalinės verslo administratorių asociacijos prezidentą R. Veličką dėl Saulėtekio komisijos balandžio 27 d. posėdyje svarstytų dviejų Biurokratinės naštos verslui mažinimo darbo grupės pasiūlymų: dėl restruktūrizavimo paslaugų licencijavimo panaikinimo ir Įmonių bankroto valdymo departamento likvidavimo. Saulėtekio komisijos balandžio 27 d. posėdyje pasiūlymui dėl restruktūrizavimo paslaugų licencijavimo panaikinimo buvo pritarta, o pasiūlymui dėl Įmonių bankroto valdymo departamento likvidavimo buvo pritarta, kartu pažymint, kad tai yra Saulėlydžio komisijos klausimas.

Kalbėjo: R. Žylius, I. Šimonytė, V. Sutkus, R. Skyrienė, G. Bartkus, A. Kikutis, R. Vainienė, S. Besagirskas, G. Umbrasas.

**NUTARTA:**

1. Informacija išklaudyta.
2. Pavesti Biurokratinės naštos verslui mažinimo darbo grupei, teikiant Saulėtekio komisijai pasiūlymus dėl institucijų išduodamų licencijų ar leidimų panaikinimo, prie Saulėtekio komisijai pateiktos medžiagos pridėti raštišką nuomonę institucijos, kurios išduodamus leidimus ar licencijas siūloma panaikinti, jei ši institucija per nustatytą terminą savo raštišką nuomonę pateikė.

**1.1. SVARSTYTA.** Dėl pelno dalies, skiriamos tantjemoms ir kitoms išmokoms mokėti.

Įmonių teisinės aplinkos tobulinimo darbo grupės vadovo pavaduotoja A. Railaitė informavo, kad šiuo metu Akcinių bendrovių įstatyme nustatytas reikalavimas, kad tantjemoms, darbuotojų premijoms ir kitiems tikslams gali būti skirta ne daugiau kaip 1/5 grynojo finansinių metų pelno.

Darbo grupė siūlo atsisakyti Akcinių bendrovių įstatyme įtvirtinto reikalavimo, kad tantjemoms, darbuotojų premijoms ir kitiems tikslams gali būti skirta ne daugiau kaip 1/5 grynojo finansinių metų pelno, paliekant akcininkams galimybę patiems apsispręsti, kaip skirstyti bendrovės uždirbtą pelną. Darbo grupės vadovo pavaduotoja pažymėjo, kad šis klausimas Saulėtekio komisijai teikiamas svarstyti pakartotinai.

Akcinių bendrovių įstatyme įtvirtinus galimybę akcininkams patiems apsispręsti kaip skirstyti bendrovės uždirbtą pelną, būtų liberalizuota bendrovių uždirbto ir jau apmokestinto pelno paskirstymo tvarka.

Kalbėjo: R. Žylius, R. Skyrienė, R. Vainienė, I. Šimonytė, V. Sutkus, G. Umbrasas, S. Besagirskas.

**NUTARTA.** Nepritarti darbo grupės pasiūlymui atsisakyti Akcinių bendrovių įstatyme įtvirtinto reikalavimo, kad tantjemoms, darbuotojų premijoms ir kitiems tikslams gali būti skirta ne daugiau kaip 1/5 grynojo finansinių metų pelno.

**Balsavimo rezultatai:** Posėdyje dalyvavo 8 komisijos nariai: 2 balsavo už darbo grupės pasiūlymą (R. Skyrienė, R. Vainienė), 1 susilaikė (V. Sutkus), 5 balavo prieš darbo grupės pasiūlymą (G. Umbrasas, R. Žylius, A. Kikutis, S. Besagirskas, R. Kalvaitis).

**1.2. SVARSTYTA.** Dėl UAB nustatyto minimalaus įstatinio kapitalo dydžio.

Įmonių teisinės aplinkos tobulinimo darbo grupės vadovo pavaduotoja A. Railaitė informavo, kad darbo grupė pakartotinai teikia pasiūlymą nekeisti (nemažinti) minimalaus įstatinio kapitalo dydžio uždarsioms akcinėms bendrovėms, nes tokiu būdu įmonių teisė būtų naudojama mokesčių teisės problemoms spręsti. Dviejuose darbo grupės posėdžiuose aptariant šį siūlymą įstatinio kapitalo mažinimo idėjai nepritarta. Darbo grupės nariai akcentavo, kad verslas turi būti atsakingas, o minimalaus įstatinio kapitalo sumažinimas lemtų chaotišką bandymą užsiimti verslu iš anksto neapskaičiavus galimybių bei neturint konkrečių ir realių idėjų, galinčių atnešti ekonominę gerovę verslininkui, o taip pat ir valstybei.

Kartu A. Railaitė pažymėjo, kad Ūkio ministerijos nuomone, atsižvelgiant į kai kurių smulkiųjų įmonių asociacijų prašymą, galima būtų sumažinti minimalaus įstatinio kapitalo reikalavimą UAB iki 5000 tūkst. litų ar iki 1000 tūkst. eurų,

Kalbėjo: R. Žylius, V. Vainienė, R. Skyrienė, V. Sutkus, S. Besagirskas, I. Šimonytė, A. Kikutis, G. Umbrasas.

Dauguma komisijos narių nepritarė darbo grupės pasiūlymui ir pasiūlė balsuoti už įstatinio kapitalo mažinimą. Iš posėdyje dalyvavusių 8 komisijos narių už pasiūlymą mažinti įstatinį kapitalą balsavo 7 komisijos nariai (R. Vainienė, R. Žylius, V. Sutkus, R. Kalvaitis, S. Besagirskas, R. Skyrienė), prieš balsavo 1 komisijos narys A. Kikutis.

Nusprendus mažinti Akcinių bendrovių įstatyme nustatytą minimalų įstatinį kapitalą uždarsioms akcinėms bendrovėms, buvo balsuojama dėl įstatinio kapitalo dydžio. Buvo pateikti du pasiūlymai: 1. sumažinti įstatinio kapitalo dydį iki 5000 Lt; 2. sumažinti įstatinio kapitalo dydį iki 1000 Lt.

#### **NUTARTA:**

1. Nepritarti darbo grupės pasiūlymui nemažinti minimalaus įstatinio kapitalo dydžio uždarsioms akcinėms bendrovėms;

2. Sumažinti įstatinio kapitalo dydį nuo 10 000 Lt iki 1000 Lt uždarsioms akcinėms bendrovėms.

**Balsavimo rezultatai:** balsavime dalyvavo 7 komisijos nariai: už pasiūlymą sumažinti įstatinį kapitalą iki 5000 Lt balsavo 2 komisijos nariai (V. Sutkus, G. Umbrasas); už pasiūlymą sumažinti įstatinio kapitalo dydį iki 1000 Lt balsavo 5 komisijos nariai (R. Vainienė, R. Skyrienė, R. Žylius, R. Kalvaitis, S. Besagirskas)

**2.1. SVARSTYTA.** Koncentracijų kontrolės sistemos racionalizavimas – pajamų slenksčių padidinimas.

Konkurencinės teisės ir reguliavimo tobulinimo darbo grupės vadovas Marius Juonys informavo, kad šiuo metu apie numatomą koncentraciją (įmonių susijungimą, verslo kontrolės įgijimą) privaloma pranešti, jeigu koncentracijos dalyvių bendrosios pajamos yra didesnės nei 30 milijonų litų ir bent dviejų koncentracijos dalyvių individualios pajamos yra didesnės nei 5 milijonai litų. Šios ribos buvo pasiūlytos dar 1998 metais ir patvirtintos po metų, priėmus Konkurencijos įstatymą.

Tačiau per laikotarpį nuo 1998 m. vidutinė vienos statistinės įmonės apyvarta beveik padvigubėjo. Dėl šios priežasties, vis dažniau Konkurencijos tarybos vykdoma koncentracijų kontrolė yra taikoma mažų ir vidutinių įmonių atžvilgiu. Per metus Konkurencijos taryba vidutiniškai nagrinėja 60-70 pranešimų apie koncentraciją. Remiantis Konkurencijos tarybos pateikta 2007 m. ataskaita, per 6 Konkurencijos įstatymo taikymo metus, tik 1 planuojamos koncentracijos atveju atsisakyta duoti leidimą. Vidutiniškai kasmet iš pateikiamų pranešimų vos 2-4 yra pripažįstami probleminiais. Tokia

statistika rodo, kad daugumoje atvejų pranešimai apie koncentraciją yra formalumas, dėl kurio gaištami valstybės (Konkurencijos tarybos) resursai. Už kiekvieną pranešimą apie koncentraciją mokamas 4600 Lt žyminis mokestis.

Atsižvelgiant į tai, būtų tikslinga sumažinti teikiamų pranešimų apie koncentraciją skaičių, kad į Konkurencijos tarybos akiratį patektų tik probleminiai atvejai. Tai ypač aktualu mažoms ir vidutinėms įmonėms.

Darbo grupės siūlo Konkurencijos įstatymo 10 str. 1 d. numatytus apyvartų reikalavimus padidinti nuo 30 mln. ir 5 mln. litų iki atitinkamai 75 mln. ir 10 mln. litų.

Kalbėjo: R. Žylius, R. Skyrienė, R. Vainienė, G. Umbrasas, V. Sutkus.

R. Vainienė pasiūlė Konkurencijos įstatyme numatytus apyvartų reikalavimus padidinti iki 200 mln. ir 20 mln. Lt.

**NUTARTA:** Pritarti darbo grupės pasiūlymui Konkurencijos įstatymo 10 str. 1 d. numatytus apyvartų reikalavimus padidinti nuo 30 mln. ir 5 mln. litų iki atitinkamai 75 mln. ir 10 mln. litų.

**Balsavimo rezultatai:** balsavime dalyvavo 7 komisijos nariai. Už darbo grupės pasiūlymą balsavo 5 darbo grupės nariai (R. Žylius, V. Sutkus, G. Umbrasas, S. Besagirskas, R. Kalvaitis); už R. Vainienės pasiūlymą balsavo 2 komisijos nariai (R. Skyrienė, R. Vainienė).

**2.2. SVARSTYTA.** Koncentracijų kontrolės racionalizavimas – kontrolės prezumpcijų pakeitimas.

Darbo grupės vadovas M. Juonys informavo, kad šiuo metu, vadovaujantis Konkurencijos įstatymu, koncentracija, kuriai reikia gauti Konkurencijos tarybos leidimą, laikytini kontrolės įgijimo atvejai. Pagal įstatymą kontrolės įgijimo prezumpcija siejama su 25 procentų akcijų (ar) balsų įgijimu. Praktikoje 25 procentų akcijų (ar) balsų įgijimas retai kada suteikia galimybę kontroliuoti visą įmonę. ES konkurencijos teisėje kontrolės prezumpcija yra siejama su 50 procentų akcijų/balsų įgijimu.

Darbo grupė siūlo nustatyti kontrolės ir sąsajumo prezumpcijų (Konkurencijos įstatymo 3 str. ir 10 str.) ribas ties 50 procentų visų balsų, o bendrųjų pajamų skaičiavimui ribą padidinti iki 50 procentų. Tokiu būdu sumažėtų sandorių (koncentracijų), apie kuriuos reikia pranešti Konkurencijos tarybai, skaičius. Tokiu būdu verslo perleidimo ar įmonių susijungimo procesas taptų lankstesnis, sumažėtų jo kaštai, būtų taupomi valstybės (Konkurencijos tarybos) resursai, gerėtų investicinė aplinka. Be to, tai sąlygotų didesnę teisinę tikrumą ir nuspėjamumą verslo subjektams.

**NUTARTA.** Pritarti darbo grupės pasiūlymui nustatyti kontrolės ir sąsajumo prezumpcijų (Konkurencijos įstatymo 3 str. ir 10 str.) ribas ties 50 procentų visų balsų, o bendrųjų pajamų skaičiavimui ribą padidinti iki 50 procentų.

**3.1. SVARSTYTA.** Supaprastinti reklamos, reprezentacinių ir kuro sąnaudų pripažinimo leidžiamaisiais atskaitymais dokumentavimą.

Valstybės įstaigų veiksmų neigiamo poveikio verslo subjektų piniginiams srautams (likvidumui) sumažinti darbo grupės vadovės pavaduotoja G. Geleževičienė pristatė darbo grupės pasiūlymą supaprastinti reklamos, reprezentacinių ir kuro sąnaudų pripažinimo leidžiamaisiais atskaitymais dokumentavimą.

G. Geleževičienė informavo, kad šiuo metu pagal Pelno mokesčio įstatymą, apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, iš pajamų atimamos neapmokestinamosios pajamos, atskaitomi leidžiami atskaitymai ir ribojamų dydžių leidžiami atskaitymai.

Leidžiami atskaitymai yra visos faktiškai patirtos įprastinės tokiai veiklai mokesčių mokėtojo sąnaudos, būtinos jo pajamoms uždirbti ar ekonominei naudai gauti. Apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, kai kurių sąnaudų atskaitymų dydžiai yra ribojami. Reklamos ir reprezentacinės sąnaudos priskiriamos ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams. Apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, iš pajamų gali būti atskaitoma ne daugiau kaip 75 procentai reprezentacinių sąnaudų.

Įmonių buhalterinėje apskaitoje fiksuojamos patirtos sąnaudos, tarp jų reklamos, reprezentacinės ir kuro panaudojimo, turi būti pagrįstos dokumentais.

Sąnaudų priskyrimą reklamos ir reprezentacinėms sąnaudoms reglamentuoja Pelno mokesčio įstatymo 22 straipsnio nuostatos.

Darbo grupė nutarė siūlyti Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Finansų ministerijos peržiūrėti Pelno mokesčio įstatymo komentaro nuostatas dėl reklamos, reprezentacinių ir kuro sąnaudų pripažinimo leidžiamaisiais atskaitymais, kad būtų supaprastintas šių išlaidų pripažinimo leidžiamaisiais atskaitymais dokumentavimas.

Kalbėjo: R. Žylius, R. Skyrienė, R. Vainienė, I.Šimonytė, V. Sutkus.

**NUTARTA.** Pritarti darbo grupės pasiūlymui supaprastinti reklamos, reprezentacinių ir kuro sąnaudų pripažinimo leidžiamaisiais atskaitymais dokumentavimą.

**3.2. SVARSTYTA.** Atleisti nuo delspinigių mokėjimo mokesčių mokėtoją, kuriam už pateiktas prekes ar atliktas paslaugas skolingos iš valstybės ir (ar) savivaldybių biudžetų finansuojamos įstaigos.

Darbo grupės vadovės pavaduotoja G. Geleževičienė informavo, kad šiuo metu nemaža verslo įmonių dalis pateko į sudėtingą finansinę situaciją – joms už patiektas prekes ir (ar) atliktas paslaugas skolingi viešojo sektoriaus subjektai.

Dėl nesavalaikių atsiskaitymų verslo įmonės negali laiku sumokėti mokesčių biudžetams, laiku vykdyti įsipareigojimų kitiems kreditoriams. Komerciniai bankai sugriežtino bendrąsias

kreditavimo sąlygas, todėl pasiskolintomis iš bankų lėšomis mokėti mokesčius ar vykdyti kitus įsipareigojimus nėra galimybių. Už laiku, tame tarpe ir už ne dėl įmonės kaltės, nesumokėtus mokesčius mokesčių administratorius apskaičiuoja delspinigius.

Atleidimą nuo delspinigių reglamentuoja Mokesčių administravimo įstatymas, o atleidimo nuo delspinigių tvarką Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko 2004 m. liepos 26 d. įsakymas Nr. VA-144.

Kadangi teisės aktai suteikia galimybę atleisti nuo delspinigių mokėjimo mokesčių mokėtoją, kuriam skolingi viešo sektoriaus ūkio subjektai, tačiau daugelis mokesčių mokėtojų nežino, kad gali būti atleisti nuo delspinigių mokėjimo esant atitinkamiems pagrindams, darbo grupės nuomone tikslinga šią informaciją plačiau paskleisti ir plačiau paaiškinti atleidimo nuo delspinigių pagrindus.

Darbo grupės nuomone tikslinga siūlyti Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Finansų ministerijos papildyti Mokesčių administravimo įstatymo 100 straipsnio komentarą nuostatomis dėl mokesčių mokėtojų, kuriems skolingos iš valstybės ir (ar) savivaldybių biudžetų finansuojamos įstaigos, atleidimo nuo delspinigių mokėjimo, pateikiant atleidimo nuo delspinigių mokėjimo taikymo pavyzdžius.

Kalbėjo: R. Žylius, R. Vainienė, I. Šimonytė

**NUTARTA.** Pritarti darbo grupės pasiūlymui atleisti nuo delspinigių mokėjimo mokesčių mokėtoją, kuriam už pateiktas prekes ar atliktas paslaugas skolingos iš valstybės ir (ar) savivaldybių biudžetų finansuojamos įstaigos.

Ūkio viceministras



Rimantas Žylius